

Herinrichting openbare ruimte Nonnenwater - Verlorenkost

Definitief ontwerp
Gemeente Gouda
Els Bet Stedebouwkundige Den Haag

februari 2011

Inhoudsopgave

wijzigingen t.o.v. VO	3
foto's van het plangebied	5
inleiding	7
uitgangspunten:	8
1. aanpassing plan Bolwerk	8
2. gracht moet mogelijk blijven	9
3. kabels en leidingen	10
4. waar kunnen de bomen	11
5. bestaande hoogte	12
6. parkeren	14
7. ruimtelijke hiërarchie	15
het inrichtingsplan	16
plankaart	17
Nonnenwater - profielen en verbeelding	18
Verlorenkost - profielen en verbeelding	22
nieuwe hoogteligging	27
materialisering	28
bestrating	28
straatmeubilair	30
verlichting	32
bomen	34

Wijzigingen t.o.v. voorlopig ontwerp

Het voorlopig ontwerp is getoetst aan de verkeerskundige- en veiligheidseisen. Ook de bewoners hadden nog een aantal vragen over de uitwerking van de Verlorenkost. Naar aanleiding daarvan zijn de volgende wijzigingen en toevoegingen in het definitief ontwerp doorgevoerd:

verkeerskundige eisen

- de bochten in de weg (boogstralen) moesten ruimer worden gemaakt, zodat een bus (touringcar) en vrachtwagen van max 12 meter de bocht goed kunnen nemen. Het gevolg daarvan is dat de stoepen van de Nonnenwater iets breder zijn geworden (0,6 meter aan de zuidzijde en 1 meter aan de noordzijde) en de middenberm 1,6m smaller.
(zie plankaart blz 17 en profielen blz 20 en 21)
- de parkeerstroken aan de Verlorenkost zijn iets dieper gemaakt, door een 0,5 m brede molgoot, zodat de bestuurder wat meer ruimte en overzicht heeft bij het uitdraaien. (zie plankaart blz 17 en profielen blz 22).

vragen bewoners Verlorenkost

De bewoners van de Verlorenkost hebben gevraagd

om verkeersremmende maatregelen, extra bomen of plantenbakken met bomen.

- Verkeersremmende maatregelen: tegenover het pleintje bij de uitrit van de Plateelstraat komt een markering voor een oversteekplek. Een drempel bleek niet wenselijk bij bewoners ivm trillingen. De markering zal oplettendheid bij automobilisten verhogen en daardoor snelheidsremmend werken.
- Extra bomen: Door de grote hoeveelheid leidingen in de straat kunnen er aan de zijde van de Koningshof niet meer bomen geplant worden.
- Bomen in plantenbakken zou je alleen toe moeten passen in een park of een binnenplaats. In een stadstraat zijn ze toch altijd wat misplaatst en eerder obstakels dan een verrijking. Met het bomenpleintje aan het eind van de straat is het ook een overbodige toevoeging. Maar er is wel een woonstoepje voor de woningen toegevoegd in een afwijkende bestrating (hergebruikte gebakken klinkers, 80-90 cm breed), waar bewoners eventueel planten en een bankje neer kunnen zetten. Hierdoor ontstaat een gelaagde overgang tussen stoep en woning en komt er een vanzelfsprekende afstand tussen voorbijgangers en de woning.

uitwerking materialisering

- verlichting (zie verlichtingskaart blz 32 en 33)
- bestrating (blz 28)
- boomkransen, putten en kolken (blz 28 en 34)
- banken, fietsbeugels en afvalbakken (blz. 30)
- soorten bomen (blz 34)

profielen

De profielen zijn aangepast aan de nieuwe maatvoering en aangevuld met een gedetailleerde plattegrond.

Verlorenkost

bebouwing aan de noordzijde Verlorenkost: KV-station van Eneco

gevels geplande woningen naast KV-station

bebouwing aan de zuidzijde van de Verlorenkost

straatruimte Verlorenkost richting Raam

straatruimte Verlorenkost richting Turfsingel

straatruimte Verlorenkost richting Turfsingel hoogte KV-station

Nonnenwater

bebouwing Nonnenwater Noordzijde: geplande woningen naast waterleidinggebouw

waterleidinggebouw

bebouwing Nonnenwater zuidzijde

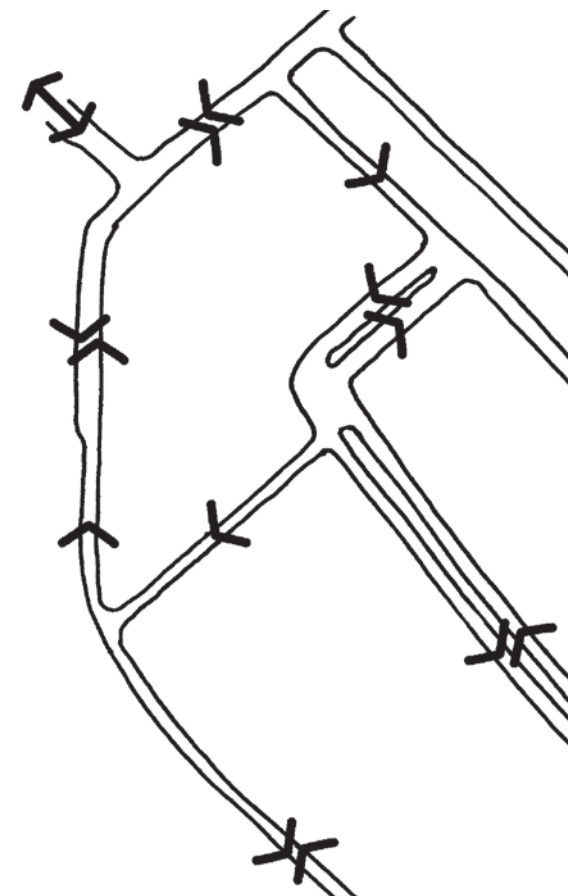
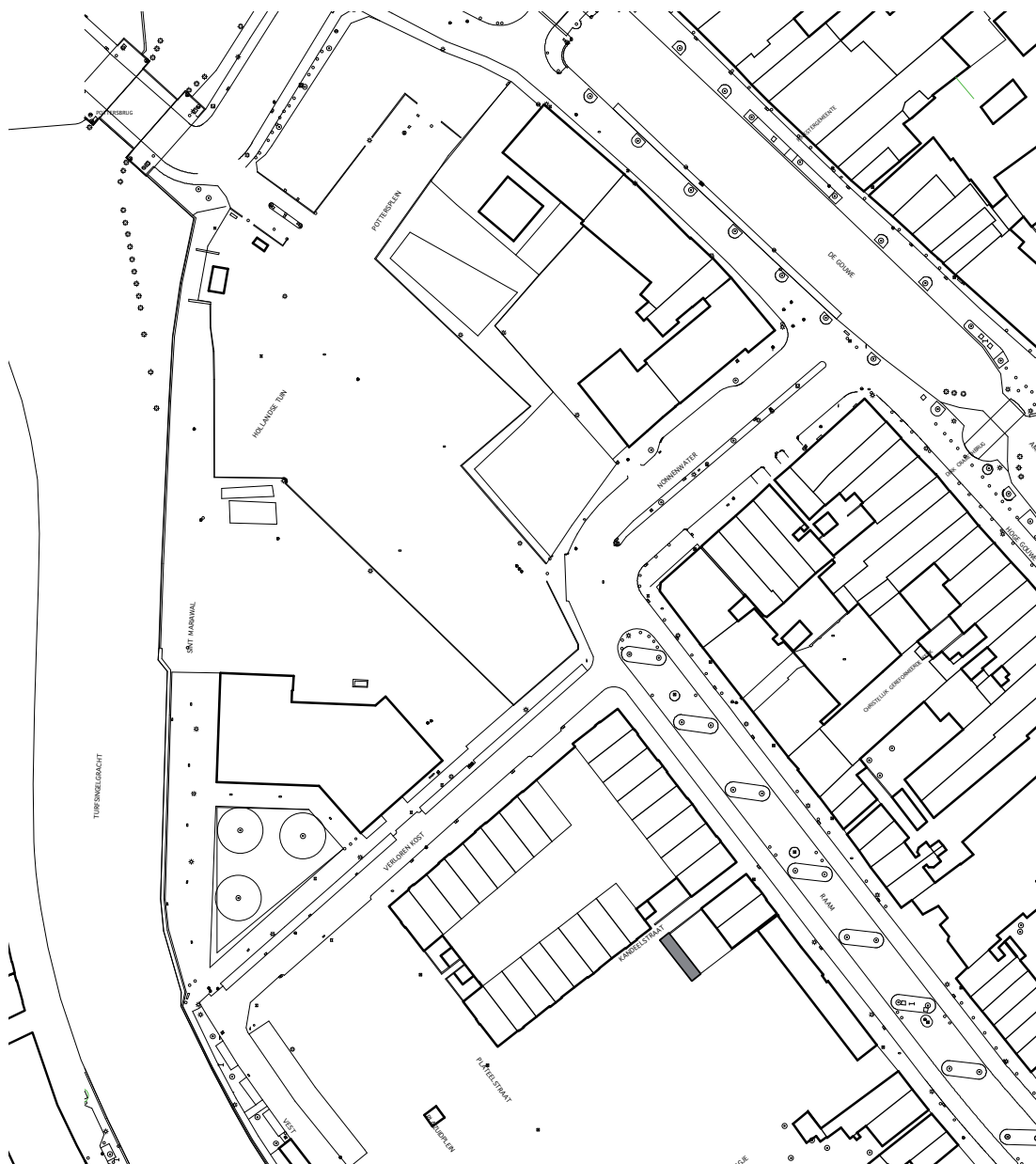
straatruimte Nonnenwater richting Raam

hoek Nonnenwater-Raam

straatruimte Nonnenwater richting Hoge Gouwe

Links: bestaande situatie Verlorenkost, Nonnenwater en omgeving.

Boven: toekomstige verkeerscirculatie noorddeel Raambuurt.

Rechts: de plangrens Verlorenkost en Nonnenwater.
Het bebouwingsplan voor het Bolwerk is ingemonteerd in de tekening. Het zuidelijke deel van het plan Bolwerk, het bomenplein voor het KV-station, is meegenomen en aangepast in de planvorming van de openbare ruimte Verlorenkost en Nonnenwater.

Inleiding

Door de ontwikkeling van het Bolwerk worden Nonnenwater en Verlorenkost straks aan weerszijden bewoond. De nieuwe verbinding tussen de Vest en Pottersbrug langs de Mariawal maakt een betere verkeerscirculatie mogelijk: de buurt in langs de Hoge Gouwe, en de buurt uit langs de Mariavest.

De herinrichting van Verloren Kost en Nonnenwater sluit aan op het plan voor de openbare ruimte van het Bolwerk.

Het ontwerp voor de openbare ruimte Verlorenkost en Nonnenwater is tot stand gekomen in samenwerking met de bewoners en Platform Binnenstad West. In vier bijeenkomsten zijn de randvoorwaarden scherp gesteld, verschillende varianten gepresenteerd en besproken en is gezamenlijk een keuze gemaakt voor de inrichting.

Het definitief ontwerp is de uitwerking van het voorlopig ontwerp, daarin werden de uitgangspunten nog eens op een rij gezet en de gekozen variant toegelicht met een plankaart, profielen en verbeeldingen. In het DO zijn op- en aanmerkingen van de gemeente verwerkt en is de materialisering uitgewerkt.

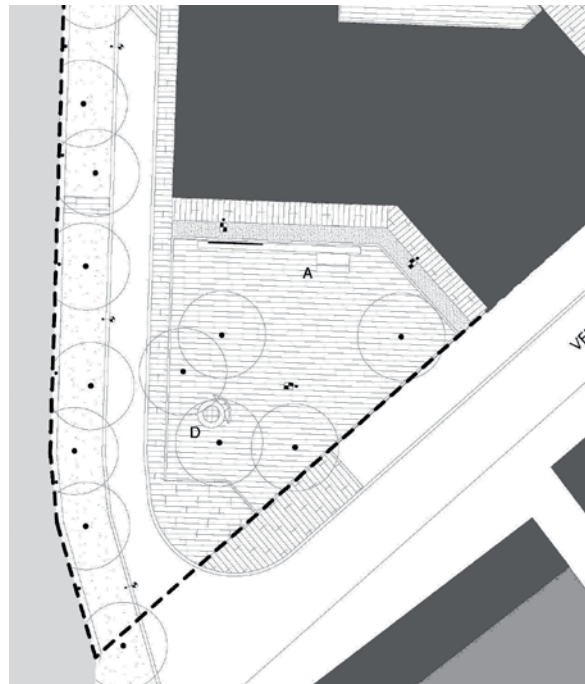
Het DO wordt na vaststelling door de gemeente uitgewerkt tot een bestek en vervolgens uitgevoerd.

Uitgangspunten

I. aanpassing plein KV-station: de drie kastanjes blijven behouden.

In het inrichtingsplan voor de openbare ruimte voor het Bolwerk wordt de ruimte voor het KV-station een bestraat pleintje met bomen. Onder de bomen komt het herdenkingsbankje voor Mariëlla de Geus. Voor het KV-station een lange bank op het zuiden met uitzicht over het pleintje en het water. De groenstrook met iepen en elzen en het smalle voetpad langs de Vest wordt doorgetrokken tot de steeg achter het KV-station. Omdat de huidige kastanjes ziek zijn, leek de keuze voor nieuwe bomen, die passen bij de iepen en elzen langs de Vest voor de hand liggend.

De voorgenomen kap van de kastanjes heeft tot veel bezwaren van bewoners geleid. Om die reden is besloten de huidige kastanjes in het plan op te nemen. Omdat de kastanje een donkere boom is en veel ruimte nodig heeft, zullen er niet meer kastanjes worden bijgeplant, maar twee lindes. Aan de overkant van de Verlorenkost worden ook nog drie lindes geplaatst waardoor het uiteinde van de Verlorenkost een groene beschutte plek met uitzicht over het water wordt.

Voorstel bomenplein en groenstrook langs de Turfsingelgracht in het plan voor de inrichting van de openbare ruimte Bolwerk.

Het huidige monumentje voor Mariëlla de Geus en het ontwerp voor het herdenkingsbankje van R. van Binsbergen.

Aangepast voorstel in plan Verlorenkost-Nonnenwater met behoud van de drie kastanjes.

2. gracht moet mogelijk blijven

Het moet mogelijk blijven om in de toekomst de gracht op de Nonnenwater en de Verlorenkost terug te brengen. Het plan voor de openbare ruimte moet daarvoor geen nieuwe belemmeringen opwerpen. Dat betekent bijvoorbeeld dat alle toekomstig te verleggen kabels en leidingen niet in het tracé van de gracht geplaatst moeten worden. Maar ook dat er geen nieuwe leidingen in het tracé bij mogen komen. Bomen die in de loop van de gracht staan moeten verplaatst kunnen worden zodat ze geen belemmering voor de uitvoering gaan opleveren.

Nonnenwater richting Raam circa 1900

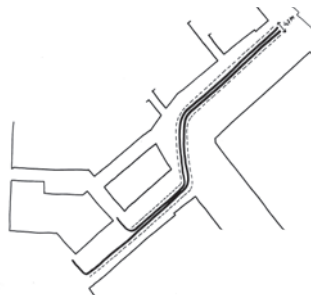
Links: Het oude grachtenverloop zichtbaar: montage van toekomstige en bestaande bebouwing op de kadastrale minuut uit 1832.

3. kabels en leidingen

Bij het Nonnenwater en de Verlorenkost is ondergrondse infrastructuur van kabels en leidingen zeer complex. Vanuit het KV-station lopen er onder Verlorenkost en Nonnenwater meer en veel zwaardere elektriciteitsleidingen dan in een gewone straat. Verplaatsen is een kostbare zaak. Uitgangspunt is dat de leidingen blijven waar ze liggen. Alleen wanneer kabels en leidingen vervangen moeten worden, zullen ze verplaatst worden naar het gebied buiten het toekomstige grachtprofiel.

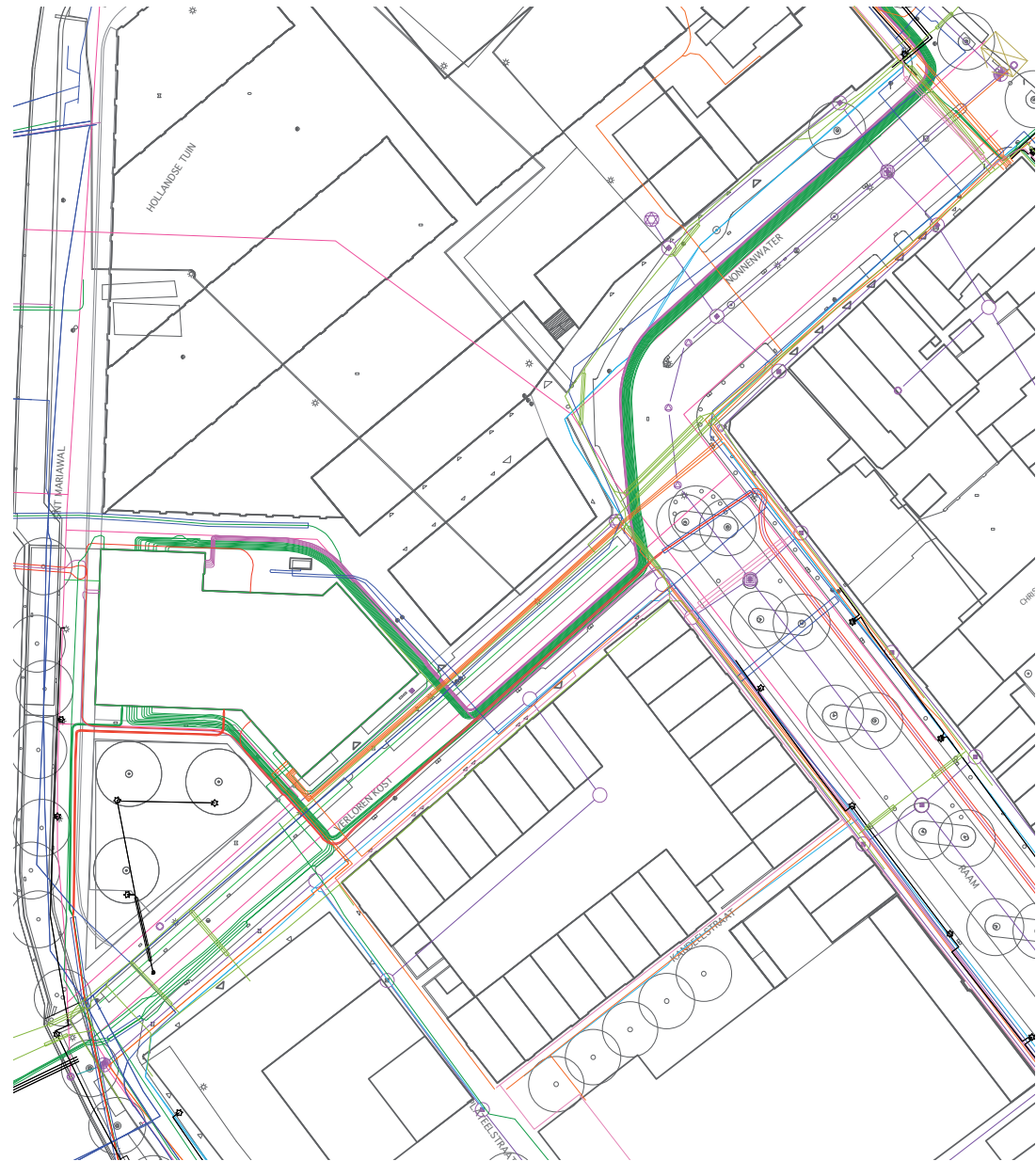
Richtlijnen kabels en leidingen (gas, elektra, cai, water, riool):

- 1,5 m uit de as van buitenste kabel/leiding vrijhouden;
- geen bomen boven K&L;
- gewenst: K&L niet onder doorgaande weg.

K&L-strook KV-station
(1,7m breed)

bestaande kabels en leidingen

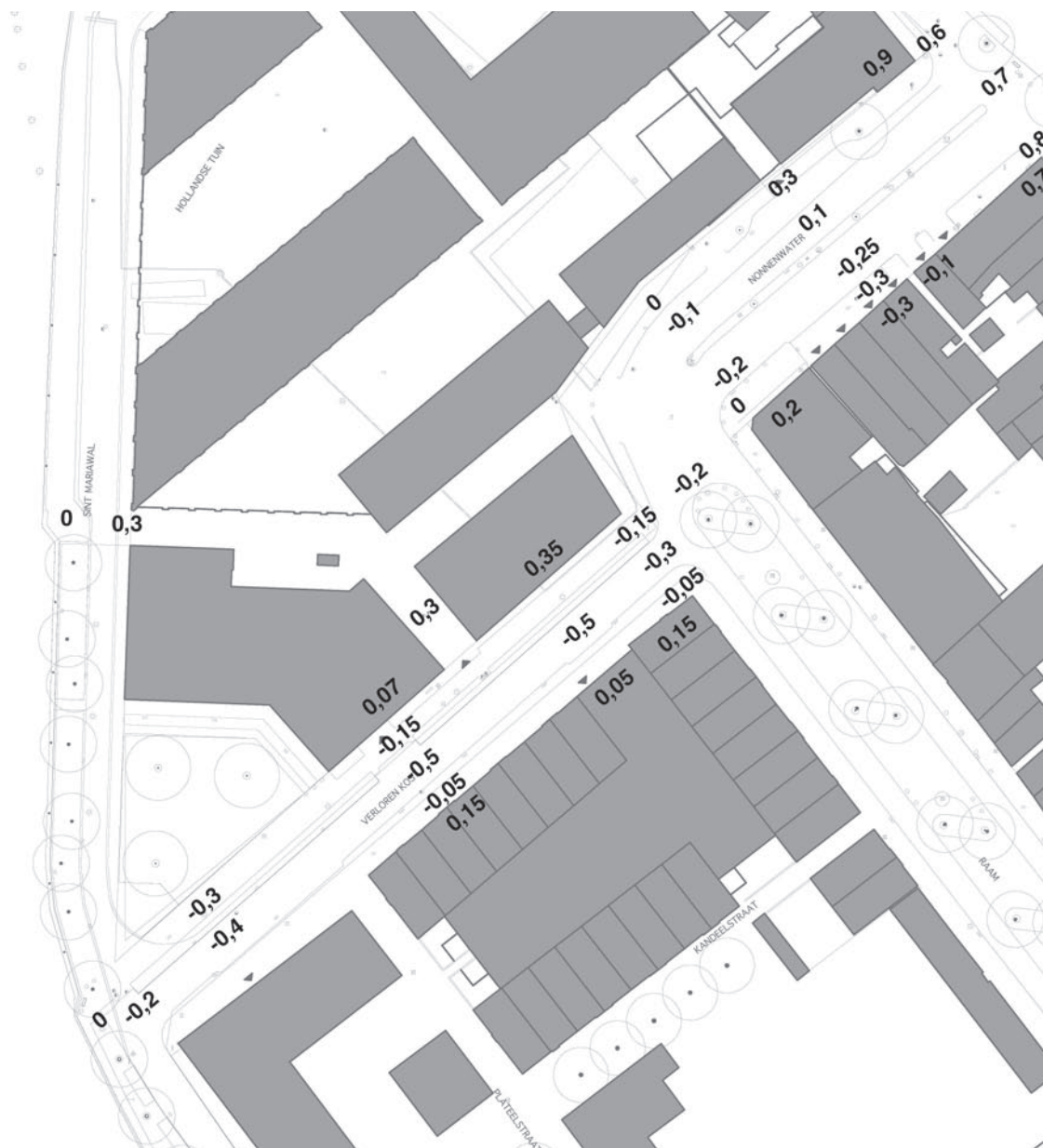
4. bomen

Vanuit de richtlijnen voor de kabels en leidingen (1,5m uit de as van buitenste kabel/leiding vrijhouden) kunnen er in Verlorenkost en Nonnenwater niet overal bomen geplaatst kunnen worden.

Groene vlakken: ruimte waar bomen geplaatst kunnen worden.

5. overbruggen van hoogteverschillen

De woningen aan de Verlorenkost en Nonnenwater hebben veel verschillende peilmaten en de Hoge Gouwe ligt, als waterkering, zo'n 80 cm hoger dan de straten in de Raambuurt. In de openbare ruimte moeten deze hoogteverschillen op een ontspannen en vanzelfsprekende wijze overbrugd worden.

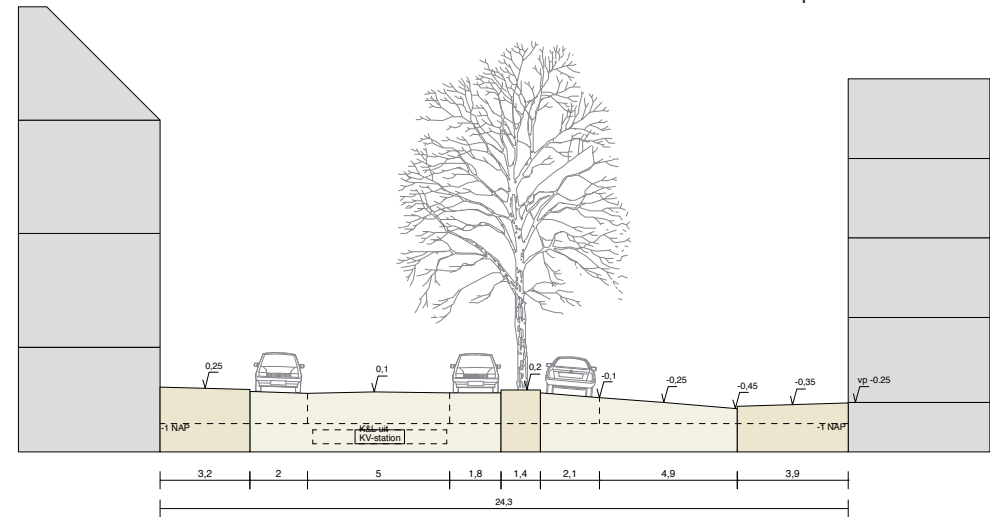

bestaande peilmaten in Nonnenwater en Verlorenkost

Nonnenwater

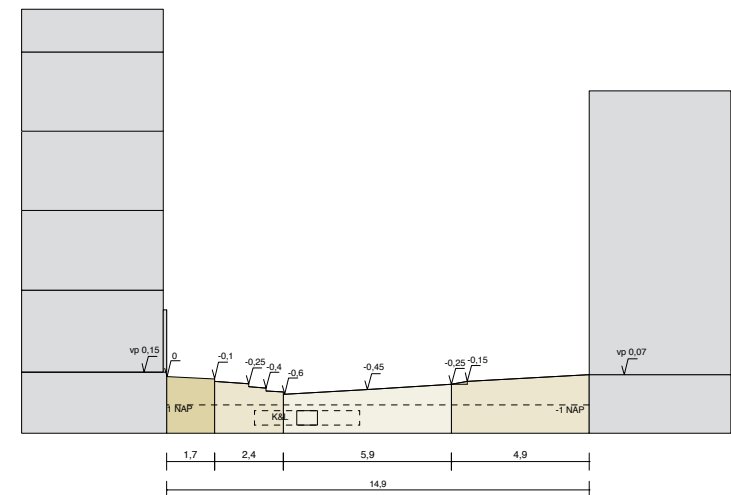
bestaand profiel Nonnenwater

Verlorenkost

bestaand profiel Verlorenkost

6. parkeren

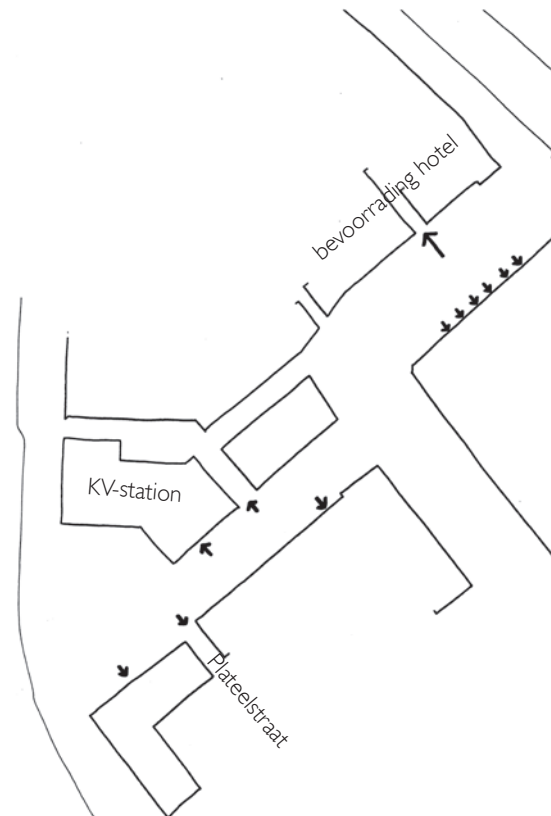
In de nieuwe inrichting van de openbare ruimte van Verlorenkost en Nonnenwater moet het bestaand aantal parkeerplaatsen (19 plaatsen op het Nonnenwater) worden teruggebracht. De 19 parkeerplaatsen worden aan het Nonnenwater én aan de Verlorenkost gesitueerd.

De huidige 14 parkeerplaatsen aan de Verlorenkost zijn tijdelijke plaatsen voor vergunningshouders, zoudra de parkeergarages op het Bolwerk af is zullen die daar een plek krijgen. Deze parkeerplaatsen hoeven niet teruggebracht te worden in de nieuwe situatie.

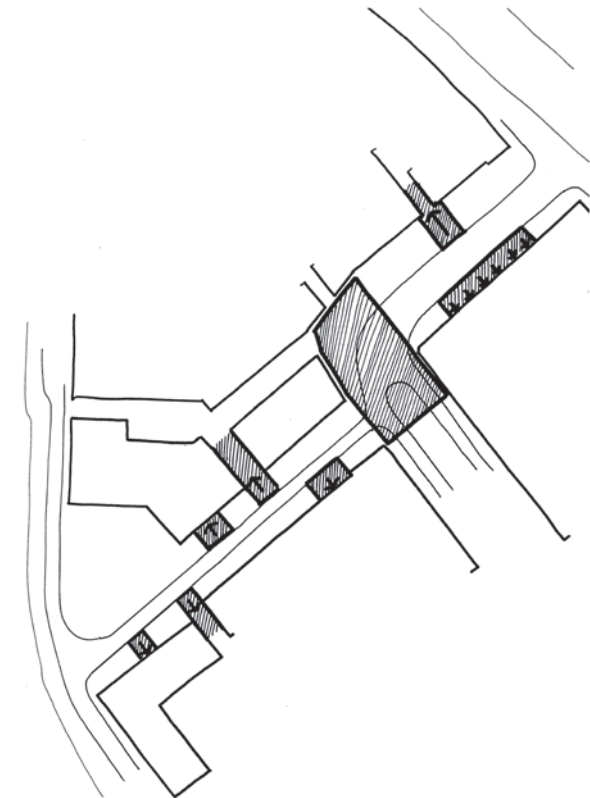
Aan Verlorenkost en Nonnenwater zijn veel inritten: voor de pakhuisjes, de parkeergarage, het KV-station en een calamiteitendoorgang bij de Plateelstraat. Voor de bevoorrading van het hotel is het mogelijk dubbelgebruik van parkeerplaatsen te maken door het instellen van venstertijden voor vrachtwagens. Vrachtwagens kunnen alleen op bepaalde tijdstippen laden en lossen, buiten die tijden zijn het gewone parkeerplaatsen.

In verband met het overzicht van uitritten en kruispunten komen er geen parkeerplaatsen:

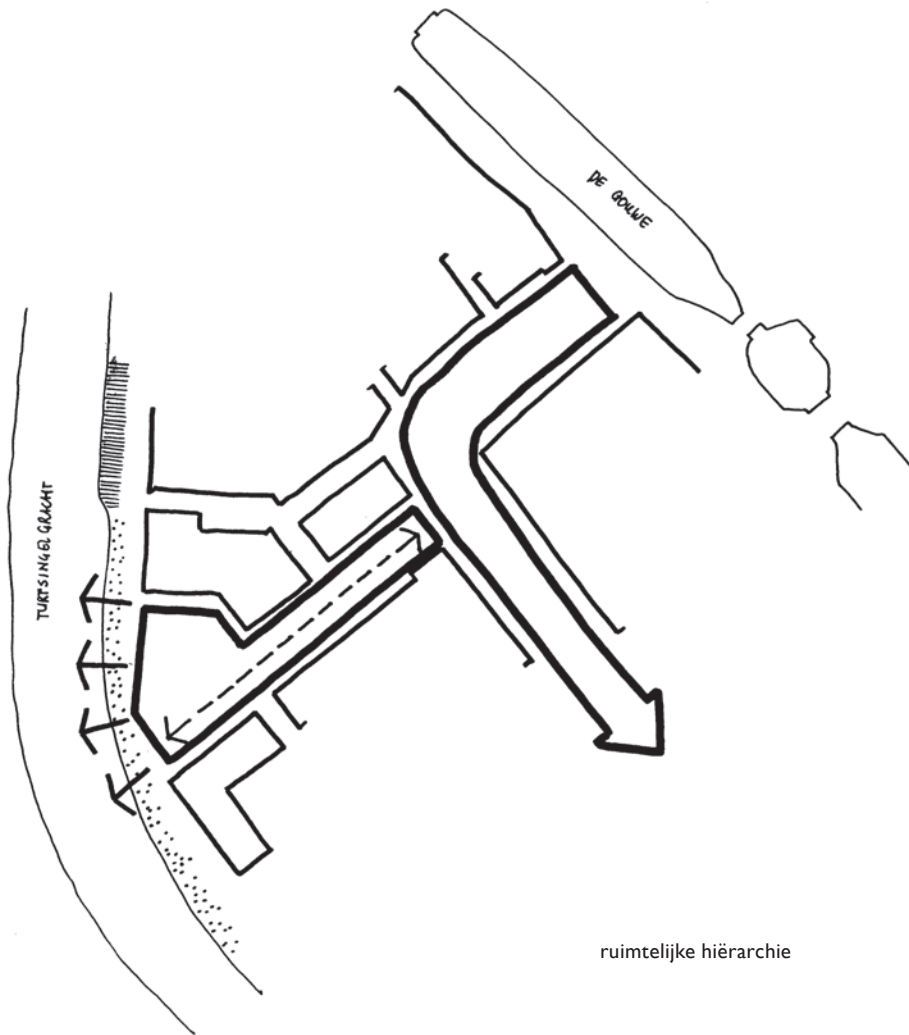
- voor inritten en calamiteitendoorgangen;
- op het kruispunt.

inritten

overzicht bij uitritten en kruispunten, geen parkeerplaatsen

ruimtelijke hiërarchie

7. ruimtelijke hiërarchie

Het Nonnenwater is het verlengde van de Raam. De Raamgracht eindigde via het Nonnenwater in de Gouwe. zoals hierboven te zien is op de kadastrale minuut uit 1832.

De Verlorenkost is een zijstraat tussen de Raam en de Vest. De Verlorenkost komt uit op het bomenplein langs de groene oever van de Turfsingelgracht.

Het inrichtingsplan

Nonnenwater

De maatvoering van de toekomstige gracht is de basis voor de maatvoering van het profiel: een symmetrisch profiel met een middenberm. Op de plaats van de middenberm zal in de toekomst de gracht komen te liggen. De positie van de nieuwe gracht is deels bepaald door de ligging van de voormalige gracht en door het toekomstig gebruik: langsparkeren langs de gracht, eenrichtingsverkeer aan beide kanten van de gracht en smalle stoepen langs de bebouwing.

De middenberm van het Nonnenwater wordt afgezoomd met een ruim twee meter brede zoom waarin de parkeerplaatsen en de ondergrondse huisvuilcontainer zijn opgenomen. Tegenover de pakhuisjes wordt niet geparkeerd en staan drie bomen -plataanen- in de zoom. Als het enigszins mogelijk is wordt de plataan voor het waterleidingsgebouw hier naar toe verplaatst.

Op de koppen van de middenberm staan smalle en lage stenen bankjes. Wie daar zit kijkt weg over de lengte van het Nonnenwater en de Raam. De zoom van de middenberm wordt van een donkere basalt keien, de middenberm van lichtere keien, zoals gebruikt op de Markt in Gouda. Waar het Nonnenwater afbuigt naar de Raam wordt een rijtje houten speelganzen in de middenberm geplaatst, in afwachting van het water, en in de tussentijd speeltoestellen voor kinderen uit de buurt.

Hoe Nonnenwater en Raam precies op elkaar gaan aansluiten hangt samen met de herinrichting van de Raam en wordt in dat planproces uitgewerkt.

Verlorenkost

Aan de Verlorenkost, waar de woningen vaak met de keukens aan de straat zijn gesitueerd, worden juist de stoepen zo breed mogelijk gemaakt. De stoep waarlangs geparkeerd wordt, is de breedste stoep. Het wordt zo een asymmetrisch profiel, met een smalle rijbaan voor eenrichtingsverkeer en aan de zuidzijde 7 parkeerplaatsen. De rijweg is 3,5 meter breed, ter plaatse van de parkeerstroken wordt de weg 0,5 breder, waardoor de tegenliggende fietsers beter zichtbaar zijn voor de uitrijdende auto's.

Aan de noordzijde (Bolwerk) komt een stoep van 3,8 meter breed. Aan de een zuidzijde (Koningshof) een stoep van ongeveer 5-6 meter breed.

Vóór de woningen aan de Verlorenkost komt een woonstoepje in een afwijkende bestrating (80-90 cm), waar bewoners planten en een bankje neer kunnen zetten waardoor een gelaagde overgang ontstaat tussen stoep en woning. Zo komt er een vanzelfsprekende afstand tussen voorbijgangers en de woning.

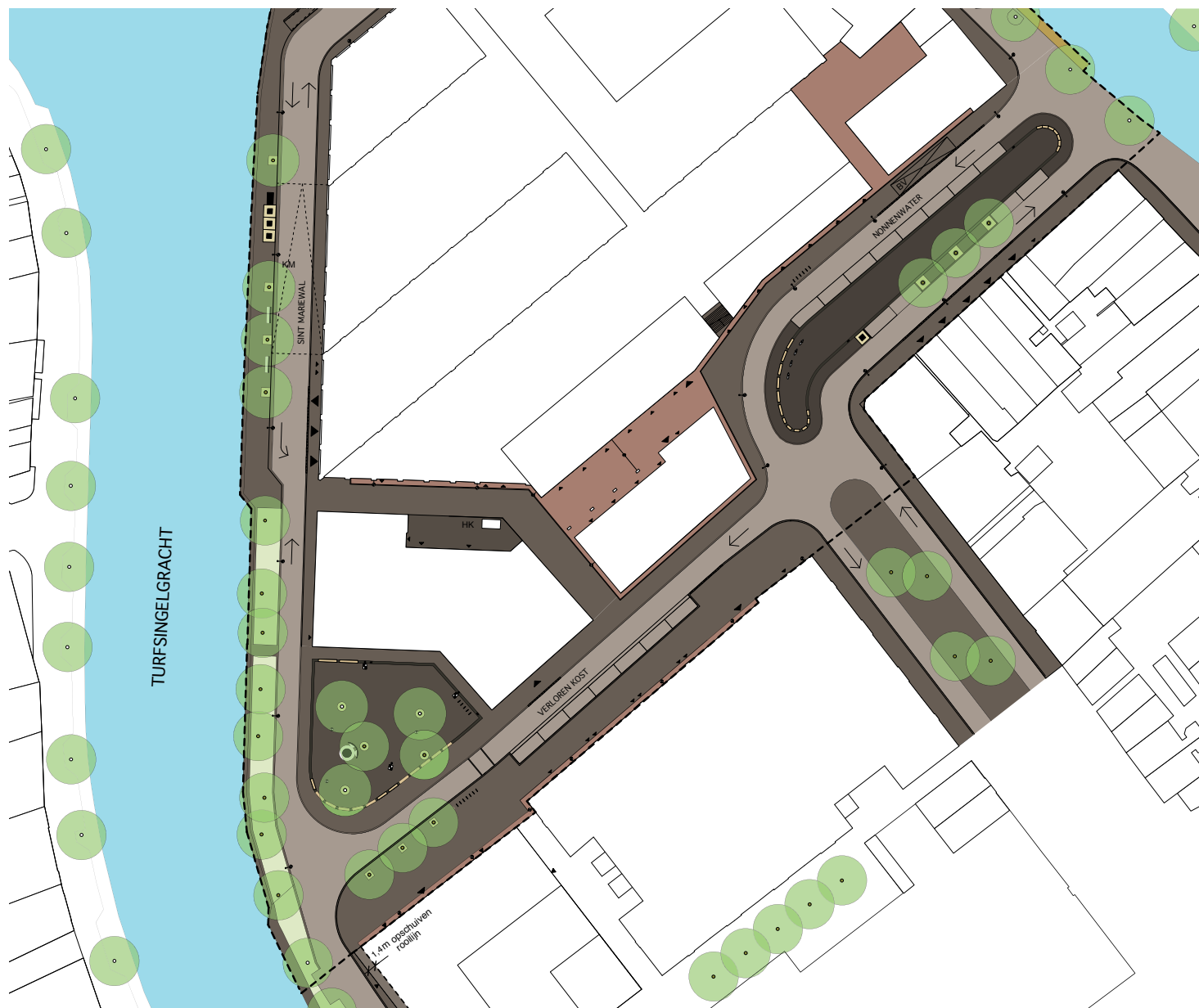
De straatverlichting blijft ongewijzigd, aan de woningen aan de zuidzijde is het aan de gevels bevestigd.

Vanwege alle leidingen in de straat kunnen in het smalle deel van de Verlorenkost geen bomen meer worden geplant. Door extra bomen te plaatsen aan de zuidzijde van het pleintje aan het eind van de straat, krijgt de straat toch een groen eindbeeld. Op het pleintje, voor het KV-station, worden tussen de bestaande kastanjes twee lindes bijgeplant, en aan de overkant van de straat drie lindes. Langs de waterkant, in de groene berm, drie iepen. Het eind van de Verlorenkost wordt zo een beschutte plek onder de bomen, met uitzicht over het water van de Turfsingelgracht.

Op het pleintje, onder de bomen, komt het herdenkingsbankje voor Mariëlla de Geus. Het plein wordt bestraat met keitjes, vergelijkbaar met de bestrating van de middenberm op het Nonnenwater. Op de rand van het plein, de overgang van het plein naar de stoep, komen dezelfde lage smalle banken als op het Nonnenwater. Eén lange aan voor het KV-station en een lange rij losse banken in de bocht naar de St. Mariawal. Op het pleintje kun je een beetje voor je uit en over het water kijken, er kan gespeeld worden, en getennist of gevoetbald tegen de muur van het KV-station.

Nonnenwater en Verlorenkost zijn 30 km/u-gebied.

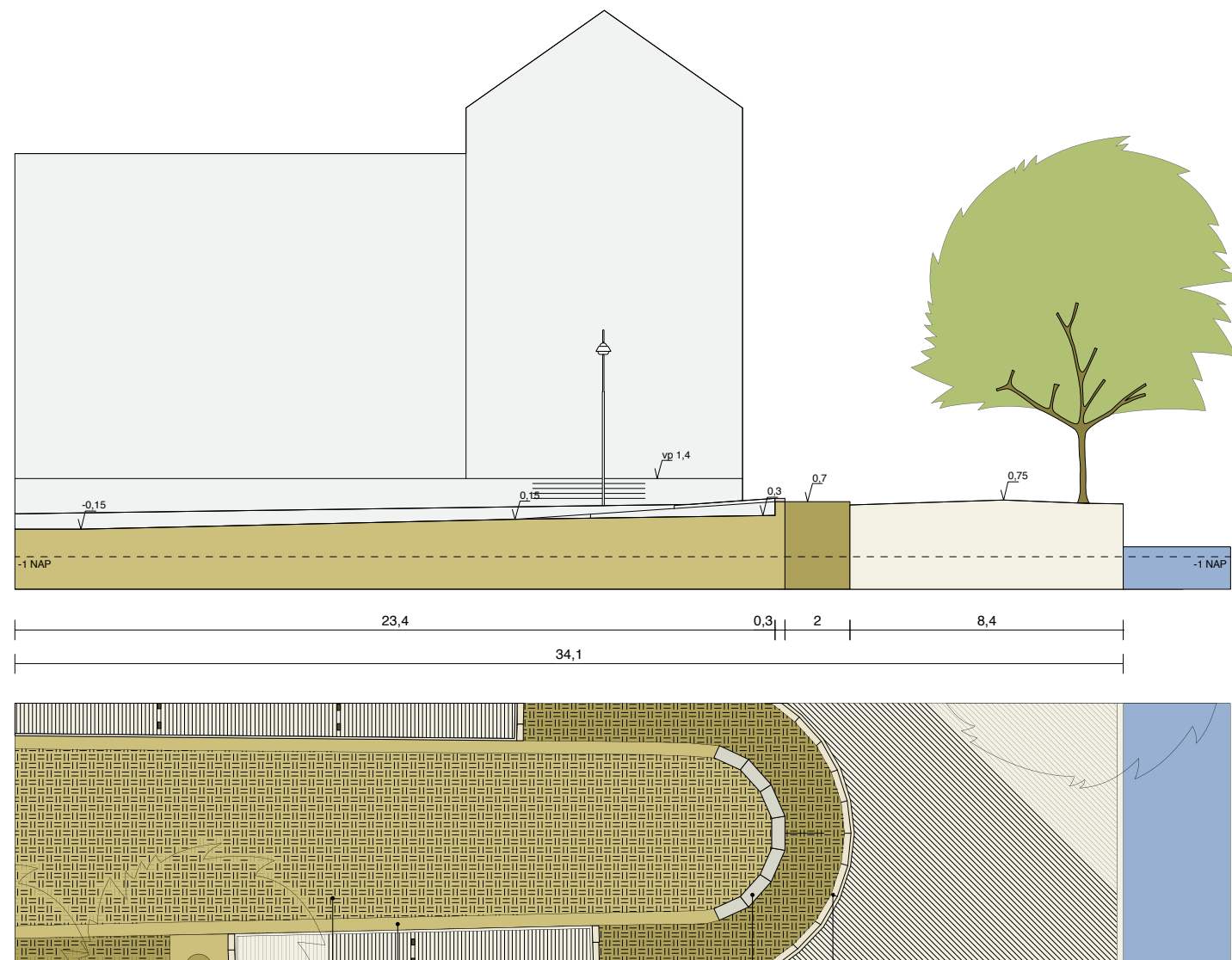
inrichtingsplan Verlorenkost-Nonnenwater

LEGENDA

- plangrens
- rijweg en parkeren - gebakken klinker Straton Mayon (mangaan)
- trottoir - gebakken klinker Straton Mayon (mangaan)
- plein Potterspoort en stoepje / plint voor de woningen - gebakken klinker rood/bruin (hergebruik klinker Hoge Gouwe Bolwerk)
- bomenplein bij Turfsingelgracht - kinderkoppen, kleur en soort gelijk aan de Markt in Gouda
- brede band van 40 cm om de keien - hardsteen of antraciet betonband
- betonnen bank, 40 cm breed
- haag - steeg KV-station
- gras
- water
- nieuwe boom
- bestaande boom
- ondergrondse vuilcontainer
- ⊙ boomkranen bomenplein
- ⊙ boomkranen Turfsingel, Verlorenkost en Nonnenwater
- ▶ ingang woning
- ▶ inrit garage/bevoorrading
- rijrichting
- ||||| fietsbeugels
- ⚡ hergebruik bestaande verlichting bomenplein Hess 'Campo'
- grondspots
- ✓ verlichtingsmast Lightronics 'HTA'
- verlichting aan gevel Schreder Albany
- afvalbak
- aanduiding oversteekplaats - witte klinker als belijning in de bestrating
- GV laad & los zone voor de bevoorrading van het hotel
- ⊞ opstelplek voor touringcars
- KM keermuur
- HK hek KV-station
- ⊙ gedenkplek Mariella de Geus

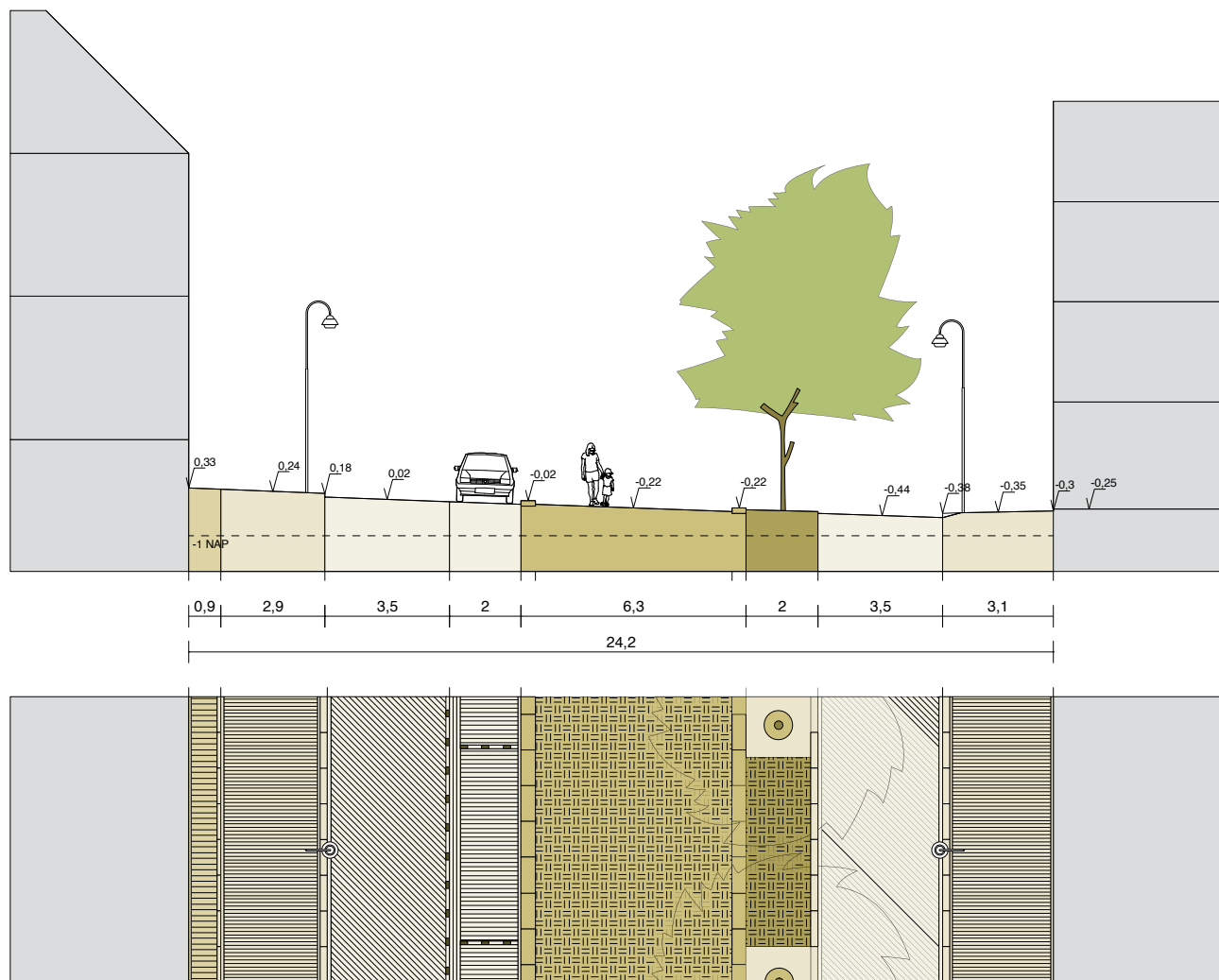
Nonnenwater - profielen en verbeelding

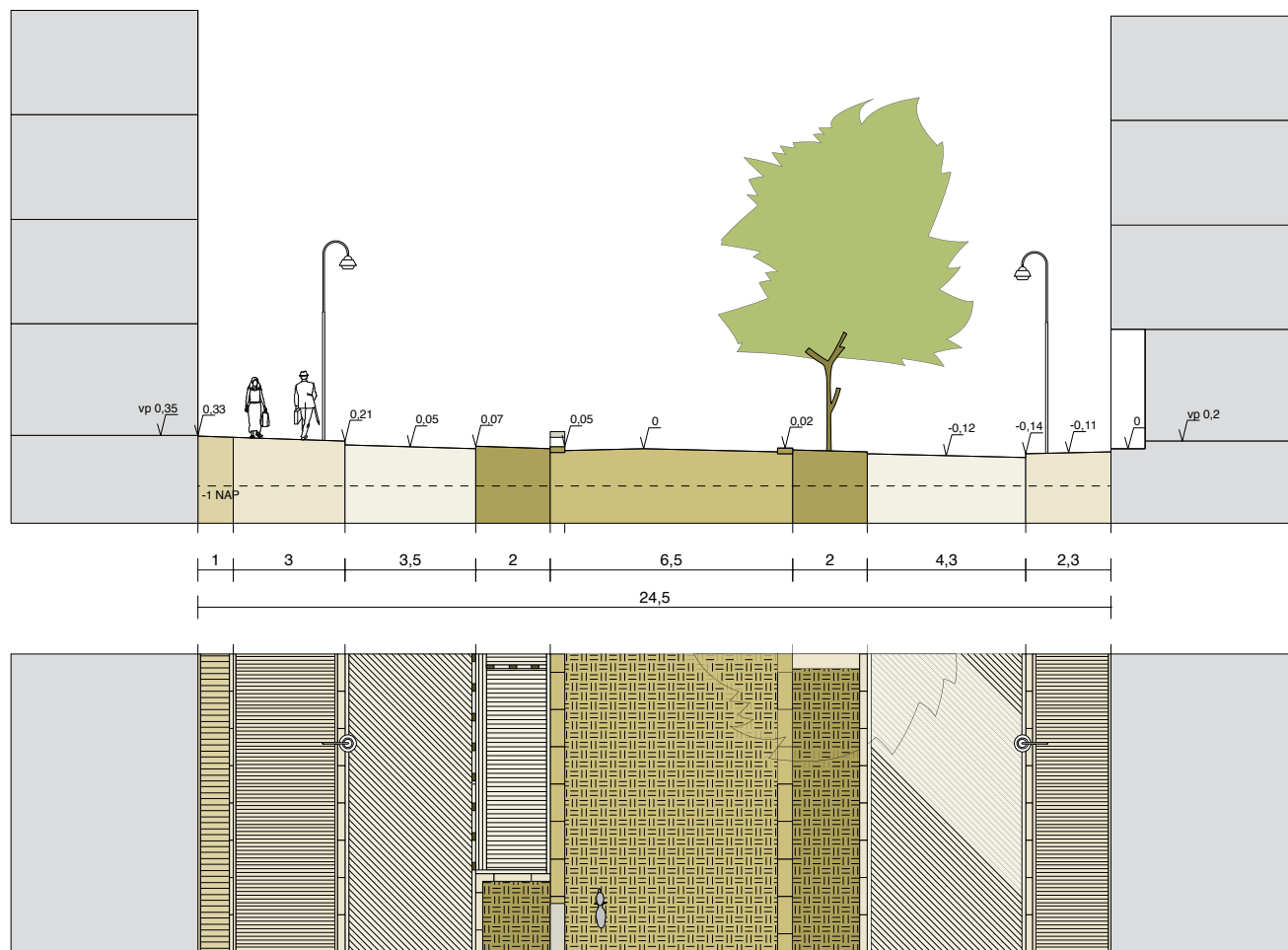
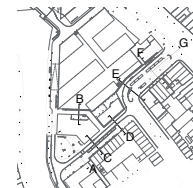
G: langsgesneden kop van het Nonnenwater bij de Hoge Gouwe

straatbeeld Nonnenwater

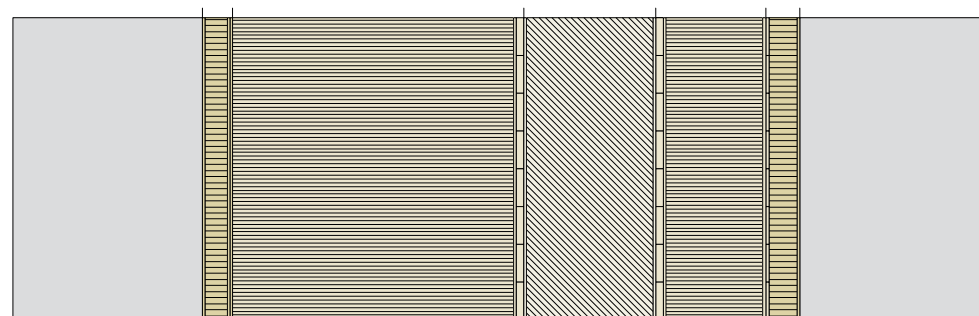
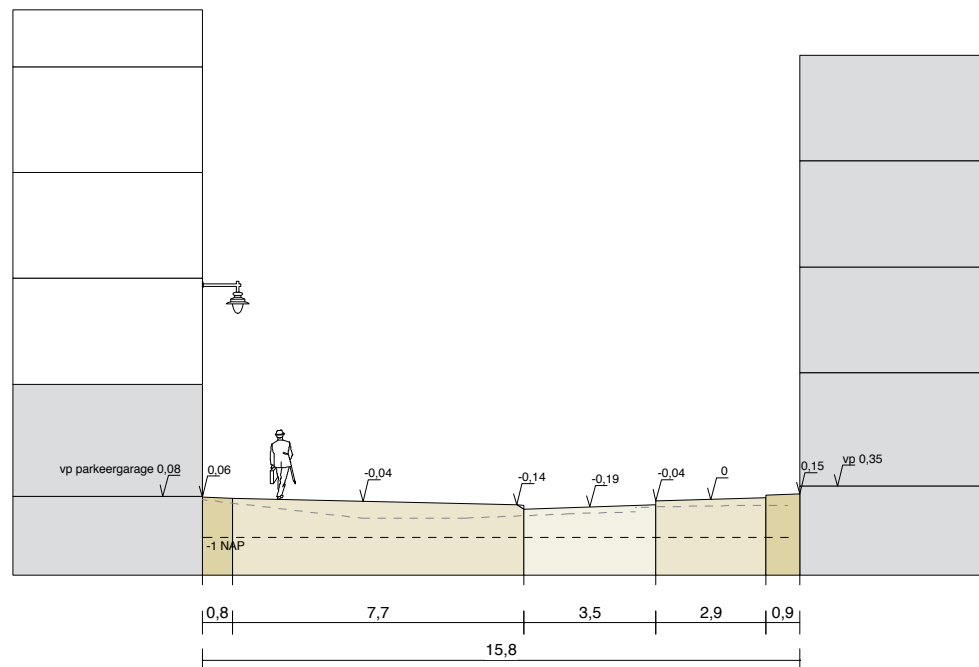

F: profiel Nonnenwater halverwege (Nonnenwater 3)

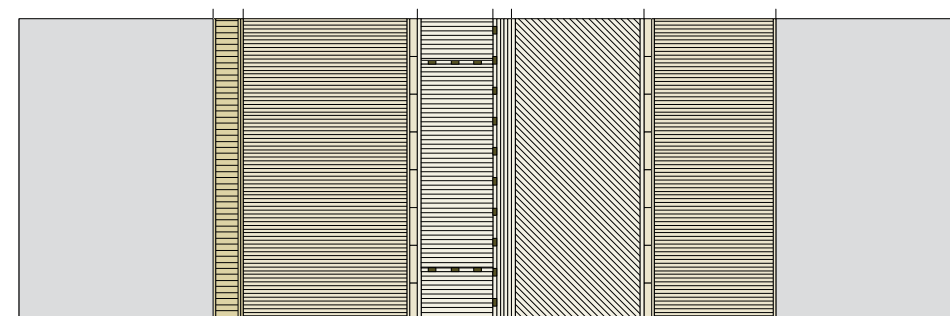
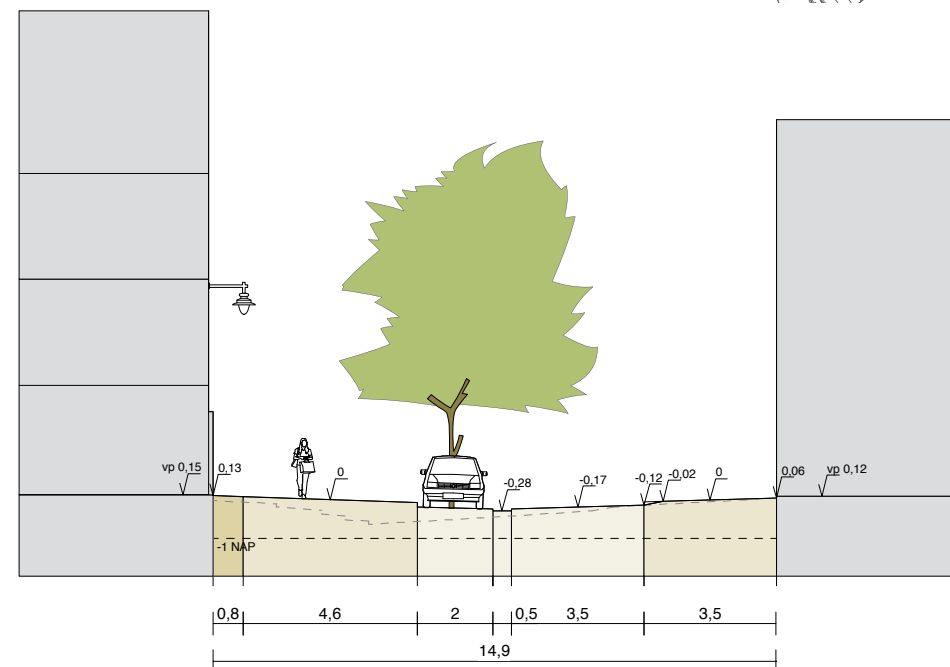

E: profiel Nonnenwater op de hoek met de Raam

Verlorenkost - profielen en verbeelding

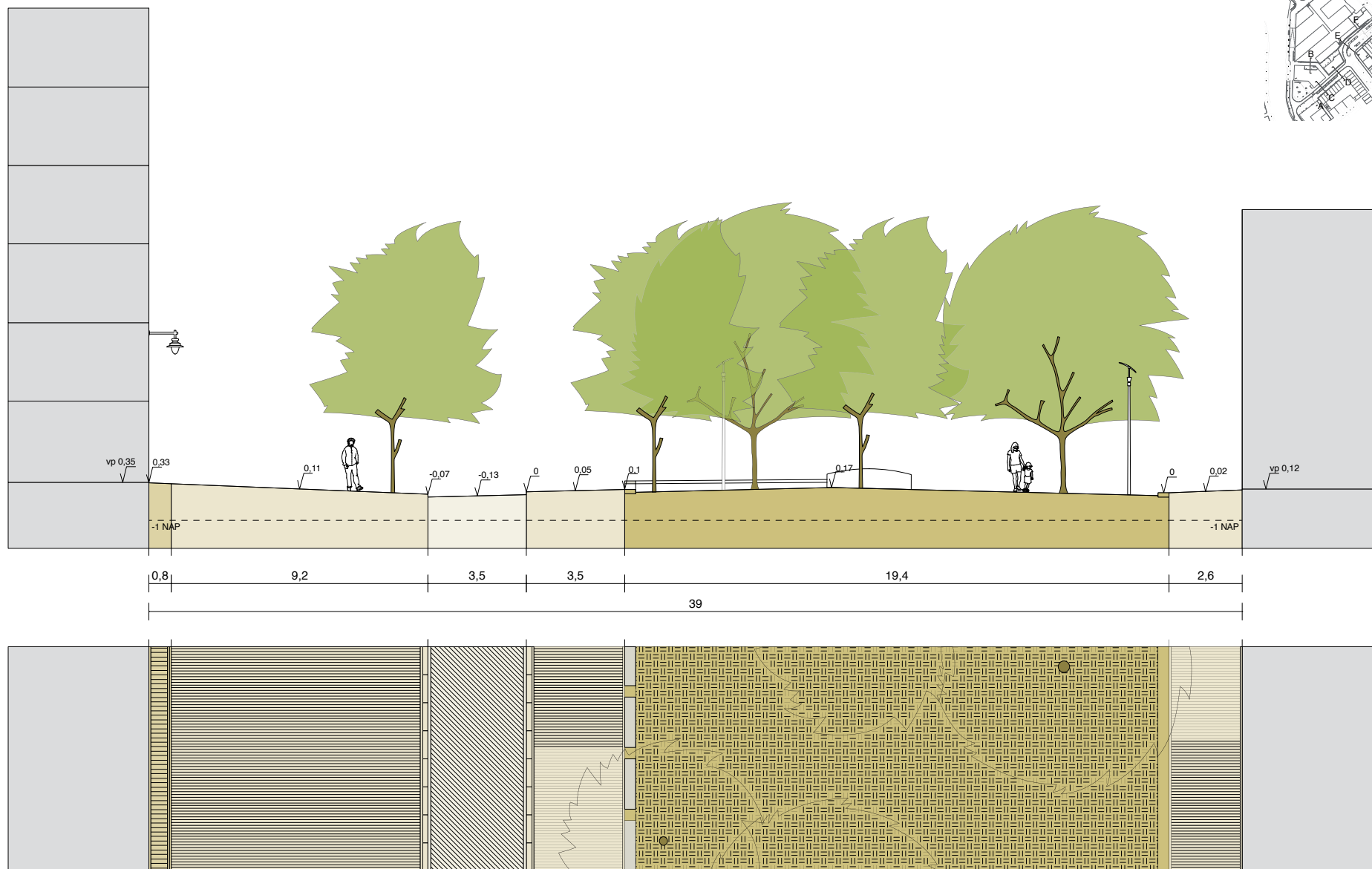
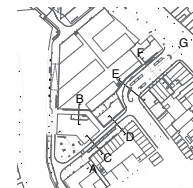
D: profiel Verlorenkost t.h.v. de ingang naar de parkeergarage

C: profiel Verlorenkost t.h.v. de ingang van het KV-station

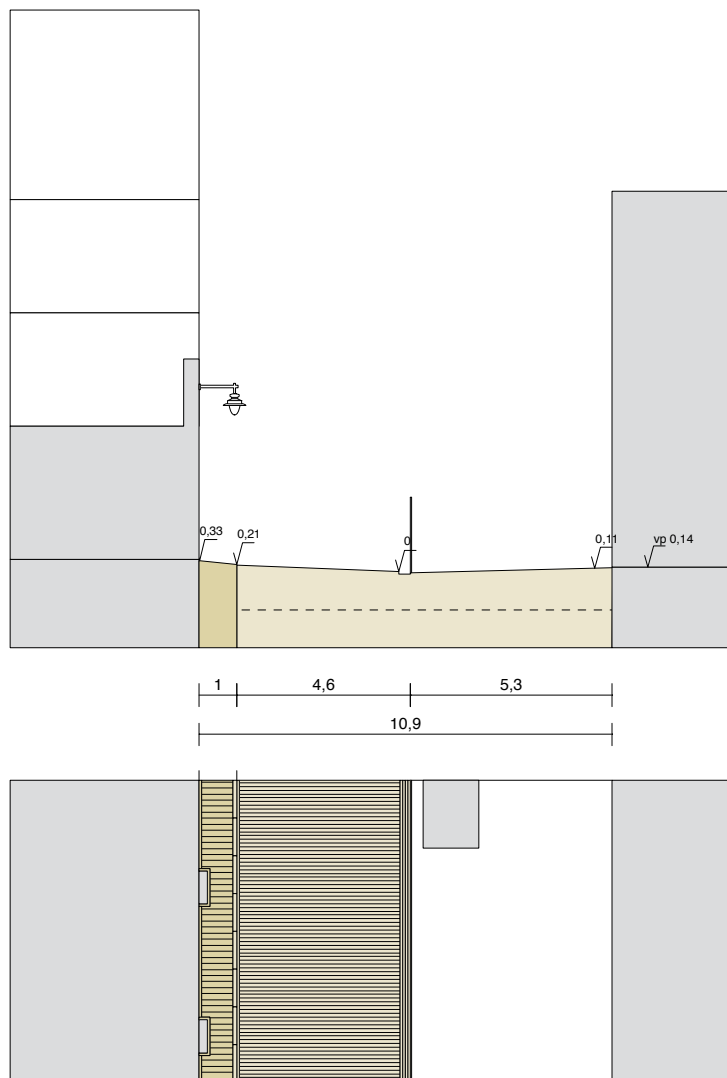
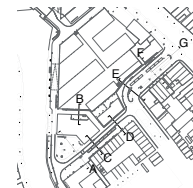
straatbeeld Verlorenkost

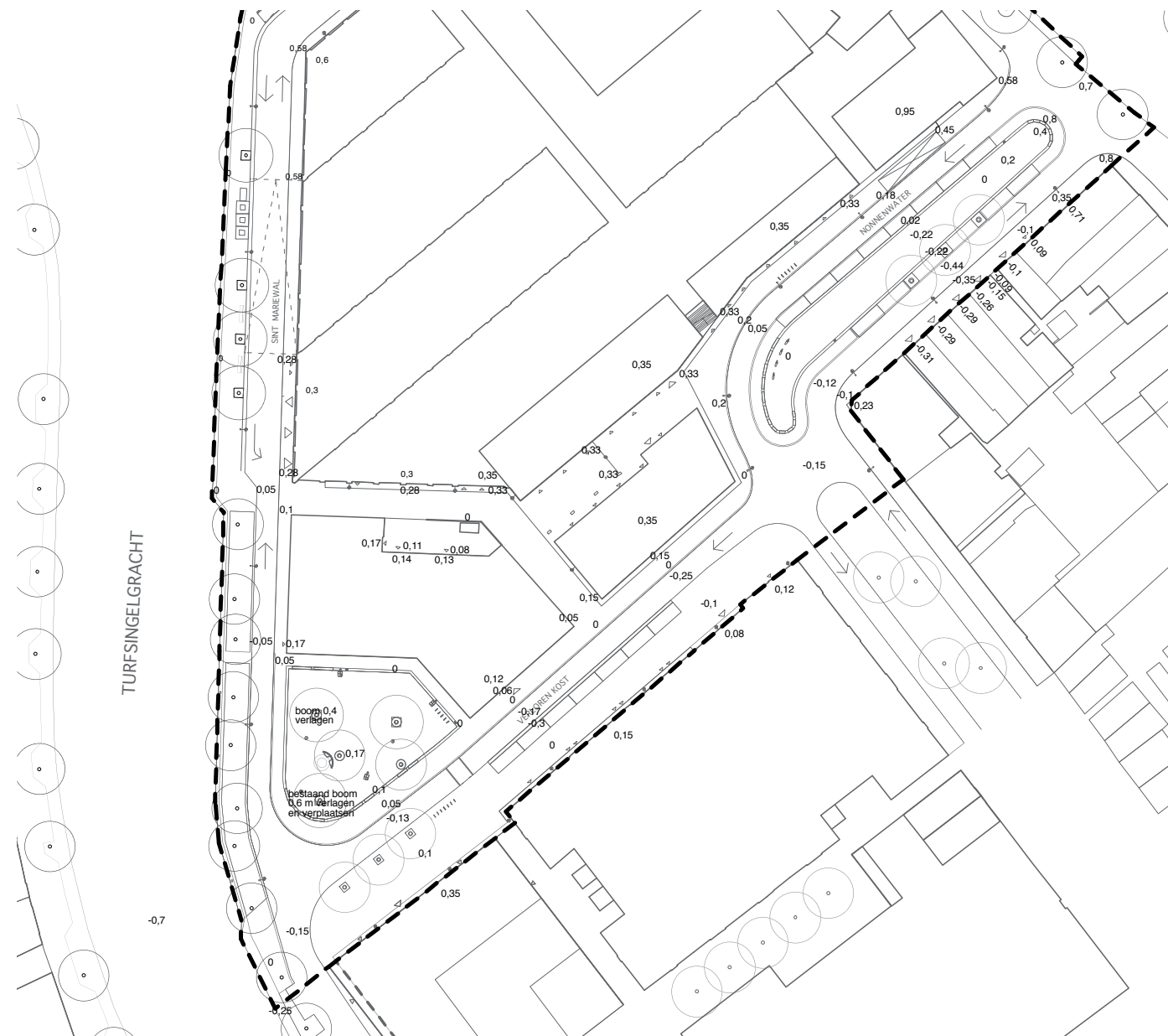
A: profiel van het bomenpleintje voor het KV-station

foto-collage van de toekomstige situatie

B: profiel Lazarussteeg t.h.v. het KV-station

Nieuwe hoogteligging

Materialisering

Bestrating

trottoirbanden rijbaan

betonnen trottoirband (antraciet) 18/20 cm

inritbanden

betonnen inritband (antraciet) 18/20 cm

trottoir

gebakken klinker Straton 'Mayon'

dikformaat

elleboogverband

stoepje voor de gevels

hergebruik gebakken klinker Hoge Gouwe Bolwerk

halfsteensverband

rijweg

gebakken klinker Straton 'Mayon'

keiformaat

keperverband

bomenplein Verlorenkost

en middenberm Nonnenwater

- 2m-brede-zoom: kinderkoppen basalt

- rand tussen plein en zoom: 40 cm brede hardstenen band

- plein/middenberm: kinderkoppen, kleur en soort zoals toegepast op de Markt in Gouda

markering parkeervakken, laden&lossen-zone en verkeersdrempel

witte betonstraatsteen

formaat en verband afhankelijk van bestrating waar het tussen ligt

binnenterrein Koningshof

gebakken klinker rood

kademuur Turfsingelgracht

betonnen sloof 120 cm breed

bolders Turfsingelgracht

conform nieuwe bolders Kattensingel

te plaatsen in de betonnen sloof

keermuur op de kop van Nonnenwater

betonnen sloof 40 cm breed

putdeksel

conform lior

TBS

gietijzer

straatkolk

conform lior

TBS

gietijzer

rand tussen plein en zoom:
40 cm brede hardstenen band

straatkolk - TBS gietijzer

putdeksel - TBS gietijzer

rijweg en trottoir:
gebakken klinker
Straton 'Mayon'

stoepje langs de woningen:
hergebruik gebakken klinker van de
Hoge Gouwe Bolwerk

toegepast in binnenterrein Konings-
hof: gebakken klinker rood

bomenplein Verlorenkost en mid-
denberm Nonnenwater:
kinderkoppen, kleur en soort zoals
toegepast op de Markt in Gouda

2m-brede zoom om middenberm
Nonnenwater:
kinderkoppen basalt

Straatmeubilair

banken op bomenplein en middenberm

betonnen of hardstenen banken (1.8 x 0.4 m) als rand tussen plein en zoom, nader uit te werken

prullenbak

conform lior

Bammens 'Capitole'

fietsbeugels

(in 2m brede zoom van middenberm)

Grijsen 'Nietje 54' RVS

speeltoestellen

(in de middenberm van Nonnenwater)

Gans - Acacia Robinia

ondergrondse vuilcontainers

conform lior

Voorbeelden van betonnen en hardstenen banken. De banken komen in de zoom van de middenberm op het Nonnenwater en van het bomenplein aan de Turfsingelgracht. Nog nader uit werken.

Speeltoestel in de middenberm van het Nonnenwater:
Gans - Acacia Robinia

Afvalbak Bammens 'Capitole'

Fietsbeugel Grijsen 'Nietje 54'

Verlichting

straatverlichting Nonnenwater

(op het trottoir)

conform lior

Lightronics 'HTA'

straatverlichting Verlorenkost

(aan bebouwing)

conform lior

Schröder 'Albany'

verlichting bomenplein

- hergebruik bestaande verlichting

Hess 'Campo'

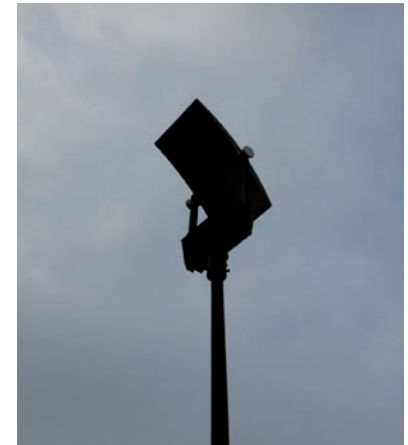
- hergebruik bestaande grondspots

Lightronics 'HTA'

Schröder 'Albany'

Hess 'Campo'

- hergebruik bestaande verlichting: Hess 'Campo'
- hergebruik bestaande grondspots
- verlichting St. Mariewal en Nonnenwater: Lightronics 'HTA'
- verlichting aan bebouwing: Schreder 'Albany'

bomen

langs de Turfsingelgracht: iepen

Er wordt gezocht naar een iep die lijkt op de Ulmus x Hollandica 'Belgica', met een goede resistentie tegen de iepziekte, we stellen de volgende iepen voor:

Ulmus 'Cathedral'

Ulmus 'Plinio'

Keuze vaststellen in overleg met de beheerder.

op het bomenplein: kastanje en linde

behoud van 3 bestaande kastanjes, 2 lindes bijplanten

Aesculus hippocastanum

Tilia vulgaris

Verlorenkost tegenover bomenplein: linde

Tilia vulgaris

Nonnenwater: plataan

Platanus hybrida

boomroosters

conform lior

- bomen Nonnenwater: Samson 'Lateraal vierkant'

gietijzer, 1,8 x 1,8m

- bomen in Verlorenkost: Samson 'Lateraal vierkant'

gietijzer, 1,2 x 1,2m

- bomen op het bomenplein: Samson 'Lateraal rond'

gietijzer, diameter 1.5m

boomrooster samson 'lateraal' rond, gietijzer

boomrooster samson 'lateraal' vierkant, gietijzer

Ulmus 'Cathedral'
Iep (langs de Mariawal)

Aesculus hippocastanum
Kastanje (drie bestaande op het bomenplein)

Tilia vulgaris
Linde (Verlorenkost en bomenplein)

Platanus hybrida
Plataan (Nonnenwater)

Herinrichting openbare ruimte Nonnenwater - Verlorenkost
Definitief ontwerp
februari 2011

Gemeente Gouda
Els Bet Stedebouwkundige Den Haag

Els Bet
Marije Stelloo
Maarten Wamsteeker